

**EUROPOS SĄJUNGOS
TARYBA**

**Briuselis, 2010 m. gruodžio 17 d. (17.01)
(OR. en)**

18115/10

**Tarpinstitucinė byla:
2010/0384 (NLE)**

PI 154

PASIŪLYMAS

nuo:	Komisijos
data:	2010 gruodžio 16 d.
Dalykas:	Pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo, kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti kuriant bendrą patentinę apsaugą

Delegacijoms pridedamas Komisijos pasiūlymas, pateikiamas su direktoriaus Jordi AYET PUIGARNAU lydraščiu Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Pierre de BOISSIEU.

Pridedama: KOM (2010) 790 galutinis

EUROPOS KOMISIJA

Bruselis, 2010.12.14
KOM(2010) 790 galutinis

2010/0384 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti kuriant bendrą patentinę apsaugą

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. IŽANGA

2000 m. rugpjūčio 1 d. Komisija priėmė Tarybos reglamento dėl Bendrijos patento pasiūlymą¹. Komisija pasiūlė sukurti bendrą Bendrijos patentą, kuris būtų naudojamas kartu su valstybių narių nacionalinių patentų biurų išduodamais nacionaliniais patentais ir Europos patentų tarnybos (EPT) pagal Europos patentų konvenciją išduodamais Europos patentais. Kadangi veiksminga centralizuota patentų išdavimo sistema Europoje pagal Europos patentų konvenciją sukurta dar XX a. aštuntajame dešimtmetyje, numatyta, kad Bendrijos patentą taip pat išduotų EPT. Patentų sistemos naudotojai galėtų patys nuspręsti, kurio tipo patentinė apsauga geriausiai atitinka jų poreikius.

Komisijos pasiūlymu siekta sukurti Bendrijos patentą, kuriuo patentų sistemos naudotojams Europoje būtų patogiau naudotis – tuo tikslu visų pirma pasiūlyta supaprastinta ir ekonomiškai efektyvi vertimo tvarka. Komisija pasiūlė, kad, EPT išdavus Bendrijos patentą viena iš oficialiųjų EPT kalbų (anglų, prancūzų arba vokiečių) ir jį ta kalba paskelbus kartu su išradimo apibrėžties vertimu į kitas dvi oficialiąsias EPT kalbas, Bendrijos patentas įsigaliotų visoje Sąjungoje.

Pasiūlymas plačiai svarstytas Tarybos posėdžiuose, tačiau reikiamas vienbalsis sprendimas nepriimtas. 2001 m. lapkričio 26 d. padaryta išvada, kad dėl įvairių Bendrijos patento projekto aspektų, „visų pirma kalbų vartojimo tvarkos“, „nepaisant visų pastangų, šiame Tarybos posėdyje susitarti nepavyko“². 2001 m. gruodžio 20 d. pirmininkaujanti Belgija pasiūlė kompromisą dėl vertimo tvarkos, tačiau ir dėl jo vienbalsio valstybių narių sutikimo nepasiekta³.

2003 m. kovo 3 d. Taryba priėmė bendrą politinį požiūrį dėl Bendrijos patento. Pagal jį patentų savininkai turėtų pateikti išradimo apibrėžties vertimą į visas oficialiąsias valstybių narių kalbas⁴. Dėl tokios tvarkos patentų savininkai būtų patyrę gerokai daugiau išlaidų nei taikant pradiniam Komisijos pasiūlyme apibūdintą tvarką, taip pat būtų kilę praktinių sunkumų per ribotą laiką pateikti daug vertimų. Todėl visi patentų sistemos naudotojai atmetė tokią tvarką kaip pernelyg brangią ir rizikingą.

Todėl 2003 m. lapkričio 28 d.⁵ ir 2004 m. kovo 11 d.⁶ Taryba padarė išvadą, kad, nepaisant jos ankstesnio, 2003 m. kovo mėn. priimto bendro politinio požiūrio, dėl neišspręsto vertimo

¹ Tarybos reglamento dėl Bendrijos patento pasiūlymas, COM(2000) 412, 2000 8 1.

² Spaudos pranešimas apie 2389-ąją Tarybos posėdį vidaus rinkos, vartotojų reikalų ir turizmo klausimais, 14400/01, 2001 11 26.

³ Spaudos pranešimas apie 2403-ąją Tarybos posėdį vidaus rinkos, vartotojų reikalų ir turizmo klausimais, 15489/01, 2001 12 20.

⁴ Bendro politinio požiūrio dokumento 2.3 punktas: „išduodant patentą, pareiškėjas privalo pateikti visų išradimo apibrėžties punktų vertimą į visas oficialiąsias Bendrijos kalbas, nebent valstybė narė atsisakytų vertimo į jos oficialiąją kalbą. Vertimas pateikiamas EPT ir atliekamas pareiškėjo lėšomis.“ Žr. Tarybos dokumentą Nr. 6874/03.

⁵ Spaudos pranešimas apie 2547-ąją Tarybos posėdį konkurencingumo (vidaus rinkos, pramonės ir mokslinių tyrimų) klausimais, 15141/03, 2003 11 26–27.

⁶ Spaudos pranešimas apie 2570-ąją Tarybos posėdį konkurencingumo (vidaus rinkos, pramonės ir mokslinių tyrimų) klausimais, 6648/04, 2004 3 11.

tvarkos klausimo ji negali pasiekti politinio sutarimo dėl siūlomo Bendrijos patento reglamento.

Diskusijas Taryba atnaujino 2007 m. balandžio mėn. priėmus Komisijos komunikatą „Europos patentų sistemos stiprinimas“⁷. Komunikate patvirtintas įsipareigojimas sukurti Bendrijos patentą. Jame taip pat pasiūlyta su valstybėmis narėmis išnagrinėti požiūrį į vertimo tvarką, siekiant sumažinti vertimo išlaidas ir palengvinti informacijos apie patentą sklaidą visomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis. Komisija nurodė, kad visų pirma svarstylini vykdomi automatinio vertimo projektai.

Šios idėjos su valstybėmis narėmis pirmą kartą nagrinėtos Slovėnijos pirmininkavimo laikotarpiu 2008 m.⁸ 2008 m. gegužės 23 d. pirmininkaujanti valstybė narė pateikė persvarstytą Bendrijos patento reglamento pasiūlymą⁹, parengtą remiantis 2000 m. Komisijos pasiūlyta pradine supaprastinta vertimo tvarka su tam tikrais naujais elementais. Konkrečiai pasiūlyta, kad kiekvienas pareiškėjas galėtų teikti paraišką gauti Bendrijos patentą bet kuria oficialiąja Sąjungos kalba. Tokios paraiškos vertimo į vieną iš trijų EPT kalbų išlaidos valstybių narių, kurių kalba nėra viena iš EPT vartojamų kalbų, pareiškėjams būtų atlyginamos pagal sistemą. Informacijos apie patentą teikimo tikslu ir be jokio teisinio poveikio ES patentų ir jų paraiškų vertimas į visas oficialiąsias Sąjungos kalbas būtų užtikrinamas naudojantis automatinio vertimo sistema. Išsamaus ES patento vertimo būtų reikalaujama tik kilus ginčui. Šie pasiūlymai plačiai svarstyti Tarybos intelektinės nuosavybės (patentų) darbo grupėje paskesniais kitų valstybių narių pirmininkavimo laikotarpiais 2008 ir 2009 m.

2009 m. gruodžio mėn. Taryba priėmė išvadą dėl sustiprintos Europos patentų sistemos¹⁰ ir bendrą požiūrį į ES patento reglamento pasiūlymą¹¹ (2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, Bendrijos patentas pervadintas ES patentu). Tačiau, pagal Lisabonos sutartį pasikeitus ES patento kūrimo teisiniam pagrindui, ES patento vertimo tvarka į šias Tarybos išvadas neįtraukta.

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 118 straipsnio 1 pastraipą ES patentas kaip Europos intelektinės nuosavybės teisė gali būti patvirtinamas taikant įprastą teisėkūros procedūrą. Tačiau siekiant nustatyti, kokia kalba turi būti pateikiamos šios teisės, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 118 straipsnio 2 pastraipą vis vien turi būti taikoma speciali teisėkūros procedūra, o Taryba sprendimą turi priimti vienbalsiai.

Tuo remdamasi, 2010 m. birželio 30 d. Komisija priėmė Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos patento vertimo tvarkos pasiūlymą¹². Prie pasiūlymo pridėtas poveikio vertinimo dokumentas, kuriame išnagrinėti įvairūs galimos vertimo tvarkos variantai. Nuodugniai išnagrinėjusi galimybes, Komisija padarė išvadą, kad geriausias variantas – 2008 m. gegužės 23 d. pervarstytame Bendrijos patento reglamento pasiūlyme nustatyta vertimo tvarka¹³. Ši kalbų vartojimo tvarka yra supaprastinta ir ekonomiškai efektyvi. Taikant šią tvarką,

⁷ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai, COM(2007) 165.

⁸ Tarybos dokumentai Nr. 6985/08 ir 8928/08.

⁹ Tarybos dokumentas Nr. 9465/08.

¹⁰ Tarybos dokumentas Nr. 17229/09.

¹¹ Tarybos dokumento Nr. 16113/09 1 priedas.

¹² Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos patento vertimo tvarkos pasiūlymas, COM(2010) 350, 2010 6 30.

¹³ Tarybos dokumentas Nr. 9465/08.

naudotojai sutaupytų daugiausiai lėšų ir būtų užtikrintas teisinis tikrumas. Be to, ši tvarka grindžiama veiksminga EPT sistema, o pareiškėjams sudaromos lanksčiausios sąlygos.

Pasiūlymas svarstytas Tarybos intelektinės nuosavybės (patentų) darbo grupėje 2010 m. liepos 14 ir 28 d., taip pat rugsėjo 7–8 d. Pirmajame darbo grupės posėdyje paaiškėjo, kad kelioms delegacijoms tam tikri pasiūlymo aspektai kėlė ypač didelį susirūpinimą. Tam tikros delegacijos aiškiai nurodė, kad kompromiso pasiekti neįmanoma. Viena delegacija pateikė alternatyvų pasiūlymą¹⁴, tačiau kitos delegacijos jį ne itin palaikė.

Vis dėlto pirmininkaujanti Belgija ėmėsi visų įmanomų priemonių, kad vienbalsis sutarimas dėl ES patento vertimo tvarkos būtų pasiektas. 2010 m. rugsėjo 29 d. neoficialiame Konkurencingumo tarybos posėdyje pirmą kartą apsiikeista nuomonėmis dėl Komisijos pasiūlymo ir aptarti pirmininkaujančios valstybės narės pasiūlyti galimi kompromisiniai elementai. Didžioji dauguma valstybių narių palaikė Komisijos pasiūlymą ir kompromisinius elementus, tačiau kelios delegacijos ir toliau tvirtai prieštaravo. 2010 m. spalio 6 d. pirmininkaujanti valstybė narė pasiūlė, kad Taryba priimtų politinių gairių projektą¹⁵, į kurį būtų įtraukti elementai, dėl kurių būtų galima priimti kompromisinį sprendimą. Kompromisinis sprendimas buvo grindžiamas Komisijos pasiūlymu, jame taip pat atsižvelgta į alternatyviame pasiūlyme pateiktus elementus.

2010 m. spalio 11 d. Taryba nepasiekė sutarimo dėl politinių gairių projektu pagrįstos vertimo tvarkos. Tačiau pirmininkaujanti valstybė narė ir toliau ieškojo visoms valstybėms narėms priimtino sprendimo. Remdamasi dvišalėmis diskusijomis su delegacijomis, 2010 m. lapkričio 8 d. pirmininkaujanti valstybė narė pasiūlė antrą kompromisinių elementų rinkinį¹⁶. 2010 m. lapkričio 9 d. į politinių gairių projektą įtraukta papildomų kompromisinių elementų¹⁷.

2010 m. lapkričio 10 d. pirmininkaujančios valstybės narės surengtame neeiliniame Konkurencingumo tarybos posėdyje svarstytas tik politinių gairių projektas. Nepaisant visų pirmininkaujančios valstybės narės pastangų ir keleto delegacijų padarytų nuolaidų, kelios valstybės narės nesutiko su siūlomu galutiniu kompromisu ir pasiekti vienbalsio sutarimo nebuvo įmanoma.

2010 m. spalio 11 d. Tarybos posėdyje kelios valstybės narės nurodė, kad jei Taryba nepasieks susitarimo iki 2010 m. pabaigos, jos yra pasirengusios svarstyti galimybę patvirtinti bendrąjį patentą pagal tvirtesnį bendradarbiavimo sistemą. Šis ketinimas patvirtintas 2010 m. lapkričio 9 d. penkių delegacijų raštu Komisijai, kuriame teigiama, kad jei lapkričio 10 d. Tarybos posėdyje derantis dėl tinkamos ES patento vertimo tvarkos vis dar nebus pasiekta rezultatų, artimiausioje ateityje Europos įmonės naudotis bendra ES patento teise tikrai negalės. Tos valstybės narės paprašė Komisijos apsvarstyti galimybę siūlyti šioje srityje tvirčiau bendradarbiauti, jei Komisijai artimiausiu metu būtų pateikta prašymų siūlyti tokį bendradarbiavimą. 2010 m. lapkričio 25 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje kelios valstybės narės pareiškė esančios suinteresuotos imtis veiksmų pagal tvirtesnį bendradarbiavimo sistemą, nors kitos valstybės narės išreiškė prieštaravimą.

2010 m. lapkričio 10 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje konstatuota, kad vienbalsio sutarimo nepasiekta, todėl siūlomo Tarybos reglamento dėl ES patento vertimo tvarkos toliau

¹⁴ Tarybos dokumentas Nr. 13031/10.

¹⁵ Tarybos dokumentas Nr. 14377/10.

¹⁶ Tarybos dokumentas Nr. 15395/10.

¹⁷ Tarybos dokumento Nr. 15395/10 1 priedas.

teikti negalima¹⁸. 2010 m. gruodžio 10 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje patvirtinta, kad esama neįveikiamų sunkumų, todėl vienbalsiai priimti sprendimo neįmanoma nei dabar, nei artimiausioje ateityje. Taigi taikant atitinkamas Sutarčių nuostatas per pagrįstą laikotarpį neįmanoma pasiekti siūlomų reglamentų tikslų visoje Europos Sąjungoje nustatyti bendrą patentinę apsaugą.

Dvylika valstybių narių (Danija, Estija, Jungtinė Karalystė, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Nyderlandai, Prancūzija, Slovėnija, Suomija, Švedija ir Vokietija) pateikė Komisijai oficialius prašymus, kuriuose nurodė, kad nori pradėti tvirčiau bendradarbiauti tarpusavyje kuriant bendrą patentinę apsaugą ir kad Komisija tuo tikslu turėtų pateikti atitinkamą pasiūlymą Tarybai.

Šis pasiūlymas yra Komisijos atsakas į minėtuosius prašymus.

2. TVIRTESNIO BENDRADARBIAVIMO TEISINIS PAGRINDAS

Tvirtesnis bendradarbiavimas reglamentuojamas Europos Sąjungos sutarties 20 straipsniu ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 326–334 straipsniais.

Šis Komisijos teikiamas Tarybos sprendimo, kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti kuriant bendrą patentinę apsaugą, pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 329 straipsnio 1 dalimi.

3. TVIRTESNIO BENDRADARBIAVIMO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

Komisijos teikiamas Tarybos sprendimo pasiūlymas susijęs su leidimu tvirčiau bendradarbiauti kuriant bendrą patentinę apsaugą. Konkrečios tvirtesnio bendradarbiavimo įgyvendinimo priemonės bus siūlomos, kai Taryba leis tvirčiau bendradarbiauti.

Vis dėlto tikslinga nurodyti tam tikrus pagrindinius numatomų įgyvendinimo priemonių elementus. Nesutarus dėl taikomos vertimo tvarkos, bendros patentinės apsaugos sukurti neįmanoma, todėl numatomos įgyvendinimo priemonės turėtų apimti ir bendrajam patentui taikomas esmines nuostatas (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 118 straipsnio 1 pastraipa), ir vertimo tvarką (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 118 straipsnio 2 pastraipa).

Todėl į numatomas įgyvendinimo priemones turėtų būti įtraukti šie elementai:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukuriamą bendrą patentinę apsaugą, pasiūlymas. Tokį pasiūlymą būtų galima parengti remiantis tekstu, dėl kurio susitarta 2009 m. gruodžio 4 d. Tarybos posėdyje (bendru požiūriu)¹⁹, taip pat tam tikrais pirmininkavusios Belgijos pasiūlytame politinių gairių projekte nurodytais elementais, visų pirma:
 - Patentų sistemos naudotojams bendrą patentinę apsaugą turėtų būti neprivaloma, ir ja turėtų būti galima naudotis kartu su nacionaliniais ir Europos patentais.

¹⁸ Spaudos pranešimas apie neeilinį Tarybos posėdį konkurencingumo (vidaus rinkos, pramonės, mokslinių tyrimų ir kosmoso) klausimais, 16041/10, 2010 11 10.

¹⁹ Tarybos dokumentas Nr. 16113/09.

Bendrasis patentas turėtų būti specialus Europos patentas, kurį išduotų Europos patentų tarnyba ir kuriame būtų bendrai nurodytos tvirčiau bendradarbiaujančios valstybės narės.

- Todėl bendriesiems patentams ir visiems kitiems Europos patentams būtų taikoma Europos patentų konvenciją atitinkanti bendra procedūra. Iki patento išdavimo pareiškėjai galėtų rinktis i) tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose galiojantį Europos patentą, kuris būtų bendras toms valstybėms narėms, ii) tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose galiojantį Europos patentą, kuris būtų bendras toms valstybėms narėms, bet jame būtų nurodomos ir pasirinktos kitos Europos patentų konvenciją pasirašiusios valstybės, arba iii) Europos patentą, kuriame būtų nurodomos tik pasirinktos Europos patentų konvenciją pasirašiusios valstybės.
- Bendrasis patentas turėtų būti nepriklausomo pobūdžio ir užtikrinti vienodą apsaugą visų tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose. Jis gali būti išduodamas, perduodamas, atšaukiamas arba nustoti galioti tik bendrai visose tose teritorijose.

(2) Tarybos reglamento dėl bendrojo patento vertimo tvarkos pasiūlymas. Į šį pasiūlymą būtų įtraukti pagrindiniai Komisijos pateikto Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos patento vertimo tvarkos pasiūlymo²⁰ elementai, taip pat tam tikri pirmininkavusios Belgijos pasiūlytame politinių gairių projekte nurodyti elementai, visų pirma:

- Numatoma, kad bendrojo patento aprašymą pagal Europos patentų konvencijos 14 straipsnio 6 dalį skelbs EPT. Nepažeidžiant jokios pereinamojo laikotarpio tvarkos, kuri laikoma reikalinga, papildomo vertimo reikalaujama nebūtų. Pagal minėtąją pereinamojo laikotarpio tvarką nustatyti bet kurie papildomi vertimo reikalavimai būtų proporcingi, taikomi tik laikinai ir, siekiant patentų sistemos naudotojams užtikrinti teisinį tikrumą, neturėtų teisinės galios. Bet kuriuo atveju pereinamojo laikotarpio tvarka nustotų galioti, kai taptų įmanomas aukštos kokybės automatinis vertimas, kurio kokybė būtų objektyviai įvertinta.
- Kad patentų sistemos naudotojams būtų užtikrintas teisinis tikrumas, vertimai neturėtų turėti teisinės galios.
- Kilus su bendruoju patentu susijusiam ginčui, patento savininkas turėtų savo lėšomis pateikti visą neautomatiniu būdu atliktą patento aprašymo vertimą:
 - (a) į valstybės narės, kurioje įvyko tariamas pažeidimas arba kurioje yra įtariamo pažeidėjo buveinė, oficialiąją kalbą (įtariamo pažeidėjo pasirinkimu); taip pat
 - (b) į ginčą nagrinėjančio teismo proceso kalbą (teismo prašymu).
- Turėtų būti sukurta procedūros pradžioje atliekamo viena iš oficialiųjų Sąjungos kalbų pateiktų patentų paraiškų vertimo į vieną iš oficialiųjų EPT kalbų išlaidų atlyginimo pareiškėjams, kurių buveinė yra valstybėse narėse, kurių oficialioji

²⁰

COM(2010) 350.

kalba nėra viena iš oficialiųjų EPT kalbų, sistema, kad ja būtų papildyta kitiems Europos patentams dabar taikoma tvarka, įskaitant finansinę ir techninę pagalbą rengiant tokius vertimus.

4. TVIRTESNIO BENDRADARBIAVIMO TEISINIŲ SĄLYGŲ VERTINIMAS

4.1. Sprendimas, kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti, kaip paskutinė išeitis ir bent devynių valstybių narių dalyvavimas

Europos Sąjungos sutarties 20 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad sprendimą, kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti, Taryba priima tik kai nėra kitos išeities, nustačiusi, kad tokio bendradarbiavimo tikslų per pagrįstą laikotarpį visa Sąjunga negali pasiekti, ir su sąlyga, kad bendradarbiauja bent devynios valstybės narės.

2010 m. lapkričio 10 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje konstatuota, kad vienbalsio sutarimo nepasiekta, todėl Tarybos reglamento dėl ES patento vertimo tvarkos pasiūlymo toliau teikti negalima²¹. 2010 m. gruodžio 10 d. Tarybos posėdyje patvirtinta, kad esama neįveikiamų sunkumų, todėl vienbalsiai priimti sprendimo neįmanoma nei tuo metu, nei artimiausioje ateityje.

Kadangi siekiant sukurti bendrą patentinę apsaugą būtina nustatyti vertimo tvarką, nustatyta, kad taikant atitinkamas Sutarčių nuostatas Reglamento dėl ES patento tikslų per pagrįstą laikotarpį pasiekti neįmanoma. Taigi kitų sprendimų, kaip visoje Sąjungoje sukurti bendrą patentinę apsaugą, nerasta, todėl tvirtesnis bendradarbiavimas yra paskutinė išeitis.

Komisija gavo dvylikos valstybių narių prašymus, kuriuose jos nurodė norinčios pradėti tvirčiau bendradarbiauti tarpusavyje kuriant bendrą patentinę apsaugą. Šios valstybės narės savo prašymus patvirtino 2010 m. gruodžio 10 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje.

4.2. Sutartyje nurodyta sritis

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 329 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pradėti tvirčiau bendradarbiauti galima „vienoje iš Sutartyse nurodytų sričių“. Europos intelektinės nuosavybės teisių nustatymo priemonių patvirtinimas tiesiogiai paminėtas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 118 straipsnyje. Bendros patentinės apsaugos kūrimas yra pakankamai vienalytis ir struktūrinis klausimas, kad pagal Sutartį būtų laikomas tiksliai apibrėžta sritimi, kurioje galima pradėti tvirčiau bendradarbiauti.

Europos Sąjungos sutarties 20 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pradėti tvirčiau bendradarbiauti galima tik srityse, „kurios nepriklauso išimtinai Sąjungos kompetencijai“. Bendra patentinė apsauga neįtraukta į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 3 straipsnio 1 dalyje pateiktą išimtinės kompetencijos sričių sąrašą. Su intelektinės nuosavybės teisių klausimu susijusios teisėkūros teisinis pagrindas (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 118 straipsnis) įtrauktas į skyrių dėl teisės aktų suderinimo, taip pat daroma speciali nuoroda į vidaus rinkos kūrimą ir veikimą, o tai yra viena iš Sąjungos pasidalijamosios kompetencijos sričių (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 4 straipsnis). Taigi bendros patentinės apsaugos kūrimas, įskaitant taikomą vertimo tvarką, yra neišimtinės Sąjungos kompetencijos

²¹ Spaudos pranešimas apie neeilinį Tarybos posėdį konkurencingumo (vidaus rinkos, pramonės, mokslinių tyrimų ir kosmoso) klausimais, 16041/10, 2010 11 10.

sritis. Dėl argumento, kad bendrą patentinę apsaugą Sąjungoje gali nustatyti tik pati Sąjunga, tokios bendros patentinės apsaugos nustatymas išimtinės kompetencijos klausimu nelaikomas. Argumentuojant priešingai, supainiojamos įgaliojimo suteikimo (šiuo atveju tai įgaliojimas patvirtinti Europos intelektinės nuosavybės teisių nustatymo priemonės, kuriomis visoje Sąjungoje užtikrinama vienoda apsauga) ir būdo, kaip Sąjunga naudojasi tuo įgaliojimu, sampratos.

4.3. Galimybės prisidėti prie Sąjungos tikslų įgyvendinimo, jos interesų apsauga ir integracijos proceso stiprinimas

4.3.1. Galimybės prisidėti prie Sąjungos tikslų įgyvendinimo

Du iš Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnio 3 dalyje nustatytų Sąjungos tikslų yra ypač svarbūs patentų srityje:

- vidaus rinkos sukūrimas; taip pat
- mokslo ir technikos pažangos skatinimas.

Vidaus rinkos sukūrimas

Vidaus rinką sudaro vidaus sienų neturinti erdvė, kurioje visų pirma užtikrinamas laisvas prekių judėjimas (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 26 straipsnio 2 dalis). Tuo tikslu Sąjunga turėtų priimti priemones, kuriomis būtų siekiama užtikrinti, kad vidaus rinka veiktų (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 26 straipsnio 1 dalis). Viena iš tokių priemonių – Europos intelektinės nuosavybės teisių nustatymas. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 118 straipsnio 1 pastraipoje tiesiogiai nurodyta, kad tokios teisės nustatomos „kuriant vidaus rinką ar jai veikiant“.

Dėl šiuo metu galiojančių nacionalinių valstybių narių patentų sistemų ir Europos patentų sistemos patentinės apsaugos sistema Europoje yra suskaidyta. Taip yra visų pirma todėl, kad nacionaliniais ir Europos patentais apsauga užtikrinama tik tam tikroje teritorijoje, o ne bendrai visoje vidaus rinkoje, kadangi:

- nacionaliniu patentu apsauga užtikrinama tik valstybės narės, kurioje tas patentas išduotas, teritorijoje;
- Europos patentas galioja tik vienos ar kelių valstybių narių teritorijose, kuriose patento savininkas nusprendžia patvirtinti tą patentą; ten toks patentas galioja kaip nacionalinis patentas (taigi yra administruojamas nacionalinių patentų biurų, o teisėsaugą vykdo nacionaliniai teismai).

Remiantis gausiais įrodymais, šiuo metu patentų savininkai patentinės savo išradimų apsaugos praktiškai siekia tik keliose valstybėse narėse²². Atrodo, kad patentinės apsaugos didelėse Sąjungos teritorijose jie nesiekia dėl didelių išlaidų ir sudėtingų procedūrų: vertimo išlaidų, patvirtinimo reikalavimų, oficialių mokesčių (paskelbimo ir metinių atnaujinimo mokesčių) ir profesionalaus atstovavimo reikalavimų (žr. 5.2.2 dalį).

²² Europos patentas patvirtinamas vidutiniškai tik penkiose valstybėse narėse – žr. prie Komisijos pateikto Tarybos reglamento dėl ES patento vertimo tvarkos pasiūlymo pridėtą poveikio vertinimą, SEC(2010) 796, p. 12, ir papildomas nuorodas.

Sukūrus valstybių narių grupės bendrąjį patentą, patentinė apsauga būtų pagerinta, nes būtų nustatyta teisė, kuria visų tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose būtų užtikrinta vienoda apsauga. Tų valstybių narių teritorijose Europos patentų sistemos naudotojai galėtų pigiau ir paprasčiau naudotis patentu, kuriuo būtų užtikrinama bendra patentinė apsauga. Taigi bendrasis patentas padėtų siekti Sąjungos tikslo užtikrinti vidaus rinkos veikimą, net jei tvirčiau bendradarbiautų tik tam tikras valstybių narių skaičius.

Su patentais susijusiai valstybių narių, kurios nuspręstų tvirčiau nebendradarbiauti, teisei sistemai poveikio nebūtų. Taigi išradėjai, kurie siektų patentinės apsaugos tvirčiau nebendradarbiaujančiose valstybėse narėse, turėtų patvirtinti turimą Europos patentą, kad jis galiotų tose teritorijose, ir apmokėti dėl to atsirandančias vertimo ir kitų operacijų išlaidas. Tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose galiojantis Europos patentas joms būtų bendras, be to, jame būtų galima nurodyti pasirinktas tvirčiau nebendradarbiaujančias valstybes nares. Taigi taip būtų įmanoma patentinę apsaugą užsitikrinti visoje Sąjungoje.

Be to, tvirčiau nebendradarbiaujančiose valstybėse narėse įsisteigę išradėjai galėtų naudotis tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose taikoma vienoda patentine apsauga (išsamiau paaiškinta 4.6 dalyje). Todėl užsitikrinti patentinę apsaugą visoje Sąjungoje būtų paprasčiau, o ir tvirčiau bendradarbiaujančių, ir tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių išradėjai patirtų gerokai mažiau su tokios apsaugos užtikrinimu susijusių išlaidų. Atsižvelgiant į tai, numatoma, kad patentinės apsaugos visoje Sąjungoje siektų gerokai daugiau išradėjų nei dabar²³. Tai padėtų užtikrinti geresnį vidaus rinkos veikimą.

Mokslo ir technikos pažangos skatinimas

Visuotinai pripažįstama, kad galimybė lengvai užsitikrinti patentinę apsaugą yra mokslinių tyrimų ir plėtros paskata²⁴ – pavienių išradėjų, novatoriškų MVĮ ir didelių įmonių pasiryžimas investuoti į mokslinius tyrimus ir plėtrą labai priklauso nuo galimybės apsaugoti išimtinę teisę į išradimą, kad būtų užtikrinta tinkama jų investicijų grąža. Todėl siekiant Sąjungoje skatinti mokslo ir technikos pažangą itin svarbu užtikrinti galimybę lengvai naudotis ekonomiškai efektyvesne, paprastesne ir teisiškai saugia patentų sistema.

Europoje taikant dabartinę suskaidytą patentų sistemą, sunku sukurti moksliniams tyrimams ir plėtrai skatinti palankias bendrąsias sąlygas. Įmonės, ypač MVĮ, mano, kad dabartinė patentų sistema yra pernelyg brangi ir sudėtinga²⁵.

Sukūrus bendrąjį patentą, patentų sistemos naudotojai gaus nemažai naudos: bus užtikrinta lengvesnė prieiga, padidintas ekonominis efektyvumas, supaprastintos procedūros ir padidintas teisinis tikrumas. Kaip paaiškinta pirmiau, užsitikrinti patentinę apsaugą bus lengviau ir pigiau ne tik tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose, bet ir visoje Sąjungoje. Taip pagerinus bendrąsias sąlygas, bus labiau skatinama investuoti į mokslinius tyrimus ir plėtrą ir taip visoje Sąjungoje skatinama mokslo ir technikos pažanga. Kadangi bendra patentinė apsauga būtų naudinga ir naudotojams iš tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių, galima tikėtis, kad tokia apsauga tose valstybėse narėse vykdomai mokslinių tyrimų ir plėtros veiklai taip pat turės teigiamą poveikį.

²³ Žr. 5.2.1 dalį.

²⁴ D. Guellec ir B. van Pottelsberghe „Europos patentų sistemos ekonomika“ (*The Economics of the European Patent System*), OUP 2007 m.

²⁵ Žr., pavyzdžiui, 2006 m. Komisijos konsultacijų dėl būsimos patentų politikos Europoje dokumentus.

4.3.2. *Sąjungos interesų apsauga ir integracijos proceso stiprinimas*

Sąjungos interesų apsauga

Dėl didelių išlaidų, susijusių su patentine apsauga Sąjungoje, vidaus rinka yra suskaidyta, todėl Sąjungos išradėjai negali naudotis visais bendrosios rinkos privalumais. Tai ypač aktualu, kai tokie išradėjai siekia geriausios apsaugos visoje Sąjungoje. Tokios sąlygos yra prastesnės nei kitose stipriausios ekonomikos šalyse, pavyzdžiui, Jungtinėse Amerikos Valstijose, Japonijoje ar Kinijoje. Visų pirma išradėjas gali nuspręsti patentinės apsaugos verčiau siekti šalyse, kuriose yra didelės vartotojų rinkos ir bendros apsaugos sistemos, pavyzdžiui, Jungtinėse Amerikos Valstijose. Tokia padėtis neigiamai veikia Sąjungos konkurencingumą, nes vykdant su inovacijomis susijusią veiklą kuriamas žmogiškasis kapitalas paprastai yra mobilesnis nei kitose srityse. Dabar Sąjungoje bendrosios sąlygos diegti inovacijas ne itin palankios, todėl ir Europos, ir ne Europos išradėjams kurti ir diegti inovacijas Sąjunga yra mažiau patraukli. Todėl, valstybių narių grupei tvirčiau bendradarbiaujant bendros patentinės apsaugos srityje, padidėtų Sąjungos konkurencingumas, ji taptų patrauklesnė visame pasaulyje ir taip būtų užtikrinama jos interesų apsauga.

Sąjungos integracijos proceso stiprinimas

Valstybių narių grupei tvirčiau bendradarbiaujant bendros patentinės apsaugos srityje, taip pat taptų stipresnė tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių tarpusavio, taip pat tvirčiau bendradarbiaujančių ir tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių integracija.

Užuot po patento išdavimo laikęsi pagal 27 teisinės sistemas nustatytų skirtingų patvirtinimo ir galiojimo palaikymo reikalavimų, naudotojai gali rinktis bendrąjį patentą, kuriam galioja viena teisinė sistema, arba Europos ar nacionalinį patentą, kuriam galioja nacionalinės teisinės sistemos – taip patentų sritis būtų geriau suderinta ir būtų sustiprintas tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių integracijos procesas.

Dėl išlaidų ir sudėtingų procedūrų pagal dabartinę sistemą Europos patentai patvirtinami vidutiniškai penkiose valstybėse narėse. Taip Sąjungoje sukuriama patentų teisinių „sienų“. Sukūrus bendrąjį patentą, su patentų teisėmis susijusių vidaus sienų tarp tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių nebeliktų. Be to, gerokai sumažinus patentinės apsaugos užsitikrinimo visoje Sąjungoje bendrąsias išlaidas ir supaprastinus procedūras, būtų galima tikėtis, kad daugiau išradėjų sieks Europos patentu užtikrinamos patentinės apsaugos ir tose valstybėse narėse, kurios tvirtesnio bendradarbiavimo neužmezgė²⁶.

Tai dar labiau tikėtina, nes išradėjai būtų suinteresuoti užsitikrinti patentinę apsaugą visoje Sąjungoje, kad jų išradimai būtų apsaugoti nuo trečiųjų šalių produktų, kuriems patekus į vidaus rinką pažeidžiamos tų išradėjų patento teisės. Šiuo metu pagal ES muitų sienos reglamentą konfiskuoti tokių produktų prie Sąjungos išorės sienų negalima, jei šie produktai importuojami per valstybes nares, kuriose patento savininkas savo patento nėra patvirtinęs. Tai labai trukdo užtikrinti apsaugą nuo produktų, pagamintų pažeidžiant patento teises, importo iš trečiųjų šalių. Galima tikėtis, kad, gerokai sumažinus bendrąsias išlaidas, daugiau patentų savininkų, kuriems dėl to kyla problemų, sieks, kad apsauga būtų užtikrinta plačiau. Todėl užmezgus tvirtesnį bendradarbiavimą, Sąjungoje sustiprėtų integracija patentinės apsaugos srityje.

²⁶ Žr. 5.2.1 dalį.

Taigi sukūrus bendrą patentinę apsaugą, tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse būtų užtikrinta aukšto lygio tarpvalstybinė patentinė apsauga ir taip sustiprinta jų integracija. Bendruoju patentu tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse bus užtikrinta vienoda patentinė apsauga ir taip sukurta erdvė be patentų „spragų“, kurioje bus galima kovoti su tokiais nepageidaujamais reiškiniiais, kaip vidaus rinkos susiskaidymas ir pažeidėjų naudojimas apribojimų nebuvimu. Teigiamų rezultatų taip pat galima tikėtis tvirčiau bendradarbiaujančių ir tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių integracijos srityje, nes bendrasis patentas ir galimybė naudotis vienoda patentine apsauga tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse būtų naudinga ir naudotojams iš tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių. Tai taip pat padėtų paskatinti tvirčiau bendradarbiaujančių ir tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių tarpvalstybinę ekonominę veiklą.

4.4. Atitiktis Sutartims ir Sąjungos teisei

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 326 straipsnį tvirtesnis bendradarbiavimas turi atitikti Sutartį ir Sąjungos teisę. Tvirčiau bendradarbiaujant bendros patentinės apsaugos kūrimo srityje, būtų laikomasi galiojančio *acquis*.

Pirma, bendradarbiauti būtų pradedama vienoje iš Sąjungos pasidalijamosios kompetencijos sričių (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 4 straipsnio 2 dalis – žr. 4.2 dalį).

Antra, kol kas yra tik ribotas skaičius Sąjungos teisės aktų, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 288 straipsnyje, ir nė viename iš jų nereglamentuojamas Europos intelektinės nuosavybės teisės, kuria visoje Sąjungoje užtikrinama vienoda apsauga, nustatymas.

Išskyrus 1998 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/44/EB dėl teisinės biotechnologinių išradimų apsaugos²⁷, materialinė patentų teisė Sąjungos lygmeniu nėra suderinta. Toje direktyvoje visų pirma nustatyti suderinti biotechnologinių išradimų patentavimo kriterijai ir sąlygos, kuriomis tokių išradimų patentuoti neleidžiama. Sąjungos teisės aktų leidėjas yra priėmęs teisės aktų dėl tam tikrų tipų patentuojamiems objektams taikomo patentų galiojimo pratęsimo. Atitinkamos priemonės yra Reglamentas (EB) Nr. 1610/96 dėl augalų apsaugos priemonių papildomos apsaugos liudijimo sukūrimo²⁸ ir Reglamentas (EB) Nr. 469/2009 dėl medicinos produktų papildomos apsaugos liudijimo²⁹.

Tvirtesnis bendradarbiavimas patentų srityje diskriminacijos nesukeltų. Bendruoju patentu galės naudotis visos Sąjungos patentų sistemos naudotojai, nepriklausomai nuo pareiškėjo nacionalinės priklausomybės, gyvenamosios ar įsisteigimo vietos. Be to, naudotojai ir toliau galės užsitikrinti patentinę apsaugą tvirčiau nebendradarbiaujančiose valstybėse narėse, nurodydami tas valstybes nares kartu su bendrai nurodomomis tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijomis.

Be to, visi naudotojai turėtų galimybę turimą Europos patentą patvirtinti ir tvirčiau bendradarbiaujančių, ir tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose tokiomis pačiomis sąlygomis. Taigi EPT vienam išradimui išduotų vieną patentą, o dėl to papildomos administracinės naštos ir papildomų išlaidų neatsirastų. Naudotojai sumokėtų atitinkamus

²⁷ OL L 213, 1998 7 30, p. 13.

²⁸ OL L 198, 1996 8 8, p. 30–35.

²⁹ OL L 152, 2009 6 16, p. 1–10.

patento išdavimo mokesčius EPT ir iki išduodant patentą galėtų rinktis, kuriose teritorijose patentas galėtų, t. y. rinktis i) tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose galiojantį Europos patentą, kuris būtų bendras toms valstybėms narėms, ii) tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose galiojantį Europos patentą, kuris būtų bendras toms valstybėms narėms, bet jame būtų nurodomos ir pasirinktos kitos Europos patentų konvenciją pasirašiusios valstybės, arba iii) Europos patentą, kuriame būtų nurodomos tik pasirinktos Europos patentų konvenciją pasirašiusios valstybės.

4.5. Nesusilpninama vidaus rinka ar ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda, nesudaroma kliūčių prekybai ir nediskriminuojama prekiaujant, neiškraipoma konkurencija

4.5.1. Tvirtesnis bendradarbiavimas neturi susilpninti vidaus rinkos ar ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 326 straipsnyje reikalaujama, kad tvirtesnis bendradarbiavimas nesusilpnintų vidaus rinkos ar ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos.

Kaip paaiškinta pirmiau, sukūrus valstybių narių grupės bendrą patentinę apsaugą, būtų sudarytos sąlygos vidaus rinkai geriau veikti³⁰. Sukūrus tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse vienodai galiojančią bendrą patentinę apsaugą, sumažės problemų, kurių šiuo metu kyla dėl tose valstybėse narėse taikomos suskaidytos patentų sistemos. Visų pirma patentų savininkai galės pasiekti, kad prekės ir produktai, pagaminti pažeidžiant jų teises, iš trečiųjų šalių nepatektų į tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijas, ir pritaikyti gamybos, licencijavimo ir verslo praktiką tų valstybių narių rinkoms.

Vidaus rinka geriau veiktų ir atsižvelgiant į tvirčiau nebendradarbiaujančias valstybes nares, nes, kaip paaiškinta pirmiau, tikėtina, kad patentinės apsaugos visoje Sąjungoje siektų daugiau išradėjų.

Be to, kaip išsamiau paaiškinta 4.6 dalyje, bendra patentine apsauga vienodomis sąlygomis galėtų naudotis visi patentų savininkai, nepaisant to, ar jie yra iš tvirčiau bendradarbiaujančių, ar iš tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių. Tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose taikoma bendra patentinė apsauga būtų papildoma priemonė, kuria galėtų naudotis visi Sąjungos patentų savininkai, o vidaus rinkos veikimas taikant šią priemonę gali tik pagerėti. Tai taip pat turėtų padėti sustiprinti ekonominę sanglaudą.

Visų pirma todėl, kad ūkinės veiklos vykdytojas bendra patentine apsauga galėtų naudotis (taip pat gauti naudos dėl supaprastintų procedūrų ir sutaupyti lėšų) nepaisant jo įsisteigimo vietos, bendra patentinė apsauga ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai neigiamo poveikio apskritai neturėtų.

³⁰ Žr. 4.3.1 dalį.

4.5.2. *Dėl tvirtesnio bendradarbiavimo neturi būti sudaroma kliūčių valstybių narių prekybai, diskriminuojama prekiaujant ar iškraipoma konkurencija tarp valstybių narių*

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 326 straipsnyje reikalaujama, kad dėl tvirtesnio bendradarbiavimo nebūtų sudaroma kliūčių valstybių narių prekybai, diskriminuojama prekiaujant ar iškraipoma konkurencija tarp valstybių narių.

Kaip paaiškinta pirmiau, valstybių narių grupės teritorijose sukūrus bendrą patentinę apsaugą, būtų sudarytos sąlygos užtikrinti geresnį vidaus rinkos veikimą, o visų pirma laisvą prekių judėjimą. Tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse nebeliktų dabartinio susiskaidymo, kai valstybės narės skiria patentų teisių „sienos“ (nes esamos patentų teisės galioja ribotoje teritorijoje). Padėtis tikriausiai pagerėtų ir prekybos tarp tvirčiau bendradarbiaujančių ir tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių srityje, nes, kaip numatoma, daugiau išradėjų siektų apsaugos visoje Sąjungoje³¹.

Be to (kaip išsamiau paaiškinta 4.6 dalyje), dėl tvirtesnio bendradarbiavimo bendros patentinės apsaugos srityje nebus sudaryta kliūčių valstybių narių prekybai ar diskriminuojama prekiaujant. Bendra patentų sistema bus atvira, taigi patentinės apsaugos tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse siekiantys išradėjai ir novatoriškos įmonės iš tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių galės naudotis bendra patentine apsauga tokiais pačiomis sąlygomis kaip ir atitinkami išradėjai ar įmonės iš tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių. Kliūčių prekybai neatsiras ar diskriminuojama prekiaujant nebus ir užtikrinant patentinę apsaugą tvirčiau nebendradarbiaujančiose valstybėse narėse, nes tose valstybėse patvirtinti turimą Europos patentą arba gauti nacionalinius patentus privalės visi naudotojai, nepaisant to, ar jie yra iš tvirčiau bendradarbiaujančių, ar iš tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių.

Reikalavimas, kad tvirtesnis bendradarbiavimas neiškraipytų konkurencijos, būtų įvykdytas – nebūtų iškraipyta nei valstybių narių, nei ūkinės veiklos vykdytojų konkurencija.

Tvirčiau bendradarbiaujant sukurta bendra patentinė apsauga visų pirma neturėtų įtakos valstybių narių konkurencijai, susijusiai su novatoriškų įmonių investicijomis. Suteikus galimybių sumažinti patentavimo išlaidas, kaip aprašyta pirmiau, bendrosios sąlygos novatoriškoms įmonėms taptų palankesnės visoje Sąjungoje. Ūkinės veiklos vykdytojas bendra patentine apsauga galės naudotis (ir dėl to sutaupyti lėšų) nepaisant jo įsisteigimo vietos, todėl tai, ar atitinkama valstybė narė yra užmezgusi tvirtesnį bendradarbiavimą, sprendimo investuoti (arba neinvestuoti) toje valstybėje narėje nelemtų.

Tvirčiau bendradarbiaujančių ir tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių įmonių konkurencijos srityje, sukūrus bendrą patentinę apsaugą, bendrosios sąlygos novatoriškoms įmonėms taptų palankesnės visoje Sąjungoje. Patentų, galiojančių ir tvirčiau bendradarbiaujančių, ir tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose, tikriausiai daugės, nes patentų savininkai gali norėti gauti tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse galiojančią bendrąją patentą ir, naudodamiesi bendruoju patentu sutaupę lėšų, gauti tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose galiojančius Europos patentus. Kaip paaiškinta pirmiau, tai ypač tikėtina tuose ekonomikos sektoriuose, kuriems poveikį daro produktų, pagamintų pažeidžiant Europos patento teises, importas iš trečiųjų šalių, nes tik

³¹ Žr. 4.3.2. ir 5.2.1 dalis.

užtikrinus sklandžią visų Sąjungos išorės sienų apsaugą, patentų savininkai galėtų veiksmingai naudotis ES muitų sienos reglamento teikiamomis galimybėmis ir pasiekti, kad tokie produktai būtų konfiskuojami prie visų išorės sienų.

4.6. Būtinybė nepažeisti tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių teisių

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 327 straipsnyje reikalaujama, kad dėl bet kokio tvirtesnio bendradarbiavimo nebūtų pažeistos tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių kompetencijos, teisės ir įsipareigojimai.

Tvirčiau bendradarbiaujant patentų srityje, nebūtų pažeistos jokios tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių teisės. Bendruoju patentu galėtų naudotis visos Sąjungos patentų sistemos naudotojai, nepriklausomai nuo pareiškėjo nacionalinės priklausomybės, gyvenamosios ar įsisteigimo vietos. Kita vertus, naudotojai ir toliau galėtų užsitikrinti patentinę apsaugą tvirčiau nebendradarbiaujančiose valstybėse narėse – tuo tikslu jie galėtų gauti tų valstybių narių teritorijose galiojančią Europos patentą arba (retesniais atvejais) nacionalinius patentus. Todėl tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių išradėjai ir novatoriškos įmonės bendruoju patentu galėtų naudotis tokiais pačiomis sąlygomis kaip ir tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių išradėjai ir įmonės.

Taigi tvirčiau bendradarbiaujančios valstybės narės bendrą patentinę apsaugą sukurtų visoje teritorijoje, kurioje tvirčiau bendradarbiaujama. Todėl tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių teisei jų teritorijose toliau taikyti patentinės apsaugos reikalavimus tai neturėtų jokio poveikio. Pavyzdžiui, jos gali ir toliau reikalauti Europos patentų vertimo, kad juos patvirtintų savo valstybės teritorijoje.

Pabrėžtina, kad, sukūrus bendrąjį patentą, nebūtų diskriminuojami naudotojai nei iš tvirčiau bendradarbiaujančių, nei iš tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių: siekdami patentinės apsaugos (ir galimybės pateikti rinkoms savo novatoriškus produktus) tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse, naudotojai iš tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių bendra patentine apsauga galėtų naudotis tokiais pačiomis sąlygomis kaip ir naudotojai iš tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių. Siekdami patentinės apsaugos tvirčiau nebendradarbiaujančiose valstybėse narėse, visi naudotojai privalės tose valstybėse patvirtinti turimą Europos patentą arba gauti nacionalinius patentus.

Pareiškėjai iš tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių, taip pat kaip ir pareiškėjai iš tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių, galėtų gauti nacionaline kalba pateiktų paraiškų vertimo į vieną iš EPT darbo kalbų išlaidų kompensaciją. Be to, kilus ginčui, įtariamams pažeidėjams iš tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių taip pat būtų pateikiamas išsamus neautomatinis vertimas. Taigi nebūtų diskriminuojami naudotojai nei iš tvirčiau bendradarbiaujančių, nei iš tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių.

Galiausiai pastebėtina, kad dėl tvirtesnio bendradarbiavimo bendros patentinės apsaugos srityje nekyla jokių su patentų teisių galiojimo pasibaigimu susijusių klausimų. Laisvam prekių judėjimui tarp tvirčiau bendradarbiaujančių ir tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių nebūtų jokio poveikio. Remiantis nusistovėjusia Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, patento teisės arba bet kurios kitos intelektinės ar pramoninės nuosavybės teisės galiojimas pasibaigia, jeigu saugomą objektą Sąjungoje (ar Europos ekonominėje erdvėje) rinkai pateikia pats teisių turėtojas arba tai padaroma su jo sutikimu. Patentų srityje Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad su laisvu prekių judėjimu susijusios Sutarties taisyklės, įskaitant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 36 straipsnio nuostatas, turi būti

suprantamos taip, kad jomis patento savininkui, kuris parduoda produktą vienoje valstybėje narėje, kurioje tas produktas saugomas pagal patentą, ir vėliau pats tuo produktu prekiauja kitoje valstybėje narėje, kurioje tas produktas nesaugomas, neleidžiama naudotis pirmosios valstybės narės teisės aktais suteikiama teise uždrausti toje valstybėje prekiauti iš kitos valstybės narės importuotu minėtuoju preparatu³².

4.7. Išvada dėl teisinių sąlygų vykdymo

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komisija daro išvadą, kad įvykdytos visos Sutartyse nustatytos tvirtesnio bendradarbiavimo teisinės sąlygos.

5. TVIRTESNIO BENDRADARBIAVIMO POVEIKIO VERTINIMAS

5.1. Dabartinė padėtis

Šiuo metu nacionaliniais ir Europos patentais patentinė apsauga užtikrinama tik ribotose teritorijose, todėl Sąjungoje atsiranda spragų, kurios gali turėti tokį nepageidaujamą poveikį:

- Netenkama verslo galimybių – patentų savininkai bus linkę siekti patentinės apsaugos, taip pat gaminti savo produktus, juos licencijuoti ir jais prekiauti daugiausiai tam tikrose nacionalinėse rinkose; kad verslo galimybių bus ieškoma kitose rinkose – galbūt mažesnėse ar atokesnėse, – yra mažiau tikėtina; taip neišnaudojamos tikros vidaus rinkos teikiamos galimybės, be to, tai gali neigiamai paveikti sanglaudą Sąjungoje.
- Novatoriškos įmonės atsiduria nepalankioje padėtyje – trečiosios šalys, gaminančios ir parduodančios patentuotus produktus valstybėse narėse, kuriose patentinė apsauga neužtikrinta, turi konkurencinį pranašumą prieš patentų savininkus, kuriems reikia susigrąžinti investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą; tai ypač aktualu novatoriškoms MVĮ, kurios neužsitikrino patentinės apsaugos visoje Sąjungoje, nes tai yra brangu.
- Mažėja patentų vertė – patentų savininkai negali kliautis, jog pagal ES muitų sienos reglamentą³³ bus užtikrinta, kad prekės ir produktai, pagaminti pažeidžiant jų teises, iš trečiųjų šalių nepatektų į vidaus rinką per valstybės nares, kuriose patentinė apsauga netaikoma; tokias prekes ir produktus, pagamintus pažeidžiant atitinkamas teises, muitinės įstaigos privalo išleisti, todėl tokios prekės ir produktai gali patekti į laisvą apyvartą vidaus rinkoje; iš principo tokios prekės ar produktai negali patekti į valstybės nares, kuriose patentinė apsauga užtikrinama, tačiau kadangi vidaus rinkoje sienų kontrolės nebėra, praktiškai jie Sąjungoje gali patekti į laisvą apyvartą³⁴.

5.2. Poveikio vertinimas

Nustačius valstybių narių grupės bendrą patento teisę, patentų sistemos naudotojai Europoje iš karto gautų apčiuopiamos naudos. Pabrėžtinios šios bendros patentinės apsaugos ypatybės:

³² Byla 187/80, *Merck & Co. Inc.* prieš *Stephar BV* ir *Petrus Stephanus Exler*, Rink. [1981 m.], p. 2063.

³³ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1383/2003 dėl muitinės veiksmų, atliekamų su prekėmis, kurios, kaip įtariama, pagamintos pažeidžiant tam tikras intelektinės nuosavybės teises, ir priemonių, kurių turi būti imamasi prekių atžvilgiu nustačius, kad jos pagamintos pažeidžiant tokias teises.

³⁴ Kai prekės patenka į laisvą apyvartą vidaus rinkoje, nustatyti prekes, pagamintas pažeidžiant patento teisę, tampa itin sudėtinga. Patentų savininkai savo teises gali įrodyti tik nacionaliniuose teismuose.

- geresnės galimybės naudotis patentine apsauga;
- mažesnės išlaidos ir supaprastintos procedūros.

5.2.1. Geresnės galimybės naudotis patentine apsauga

Teritorijoje, kurioje būtų tvirčiau bendradarbiaujama, galiojančiu bendruoju patentu būtų užtikrinta, kad patentine apsauga Europoje būtų lengviau naudotis visiems patentų sistemos naudotojams. Tai būtų taikoma pareiškėjams ir iš tvirčiau bendradarbiaujančių, ir iš tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių. Teritorijoje, kurioje būtų tvirčiau bendradarbiaujama, esanti rinka būtų gerokai didesnė už bet kurios pavienės valstybės narės rinką, todėl, atsižvelgiant į ekonomikos mastą, apsauga būtų užtikrinama mažesnėmis sąnaudomis.

Atitinkamų patentavimo išlaidų įtaka patentinės apsaugos paklausai išnagrinėta Komisijos neseniai atliktame tyrime³⁵. Tyrime palygintos patentavimo išlaidos, atsižvelgiant į rinkos dydį ir į tai, kiek konkrečiai teritorijai skirtame patente vidutiniškai pateikiama išradimo apibrėžties punktų, ir nustatyta, kad dėl labai didelių išlaidų Europoje EPT pateikiama gerokai mažiau patentų paraiškų. Atlikus tyrimą, taip pat nustatyta, kad Londono susitarimas³⁶ turi didelę reikšmę mažinant išlaidas, tačiau Europos patentas vis vien kelis kartus brangesnis už JAV patentą.

Nustačius bendrą patento teisę, kuri galiotų nemažoje Sąjungos teritorijoje, su kiekviena išradimo apibrėžtimi susijusios patentinės apsaugos išlaidos, tenkančios vienam gyventojui, sumažėtų. Tyrimų duomenimis, mokesčio elastingumas yra $-0,4^{37}$, taigi mokesčiui padidėjus 10 %, patentų paraiškų būtų pateikiama maždaug 4 % mažiau. Todėl didesnėje teritorijoje, kurioje galiotų patentinė apsauga, sumažinus vienam gyventojui tenkančias patentinės apsaugos išlaidas, patentavimo paklausa turėtų padidėti. Taip būtų suteikta naujų galimybių MVĮ, kurios dėl didelių atitinkamų išlaidų šiuo metu beveik neturi galimybių naudotis apsauga už jų šalies rinkos ribų.

5.2.2. Išlaidų mažinimas ir procedūrų paprastinimas

Taikant bendrą patentinę apsaugą, kuri būtų sukurta tvirčiau bendradarbiaujant, bendrasis patentas būtų administruojamas centralizuotai, taip pat būtų taikomi paprastesni vertimo reikalavimai, todėl naudotojai patirtų gerokai mažiau išlaidų ir galėtų naudotis paprastesne sistema.

5.2.2.1. Centralizuotas bendrojo patento administravimas

Bendrąjį patentą administruojant centralizuotai, būtų gerokai sumažinta išlaidų ir supaprastintos procedūros. Taip būtų gauta tokios naudos:

³⁵ Bruno van Pottelsberghe ir Jérôme Danguy atlikta Bendrijos patento ekonominė sąnaudų ir naudos analizė, žr. http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm.

³⁶ Londono susitarimas – neprivailoma sistema, kuria siekiama sumažinti patentavimo išlaidas taikant EPT sistemą. Jis priimtas 2000 m. spalio mėn. Europos patentų konvenciją pasirašiusių valstybių tarpvyriausybiniame konferencijoje ir 2008 m. gegužės 1 d. įsigaliojo keturiolikoje Europos patentų konvenciją pasirašiusių valstybių, iš kurių dešimt yra ES valstybės narės.

³⁷ G. de Rassenfosse ir B. van Pottelsberghe, „Per un pugno di dollari. Pirminis patentų kainų elastingumo vertinimas“ (*Per un pugno di dollari: A first look at the price elasticity of patents*), *Oxford Review of Economic Policy*, 23(4), p. 588–604.

- Centralizuotai mokėdami metinius atnaujinimo mokesčius (šiuo metu, priešingai, metiniai atnaujinimo mokesčiai mokami kiekvienos valstybės narės, kurioje patento savininkas nori ir toliau užtikrinti patento galiojimą, nacionaliniams patentų biurams), patentų savininkai patirtų gerokai mažiau išlaidų:
 - oficialių mokesčių srityje – užuot metinius atnaujinimo mokesčius mokėję kiekvienoje valstybėje narėje, kurioje ketinama nacionalinį ar Europos patentą išlaikyti galiojantį, patentų savininkai už bendrąjį patentą turėtų mokėti tik vieną metinį atnaujinimo mokestį;
 - atstovavimo išlaidų srityje – užuot už atskirą mokestį įgalioję profesionalius atstovus kiekvienoje valstybėje narėje, kurioje ketinama patentą išlaikyti galiojantį, patentų savininkai galėtų metinius bendrojo patento atnaujinimo mokesčius patys sumokėti tiesiogiai EPT arba už tokį mokestį įgalioti tik vieną profesionalų atstovą³⁸.
- Centralizuotai registruojant su patentu susijusią teisinę informaciją, pavyzdžiui, licencijas, perdavimą, apribojimus, galios netekimą, atsisakymą (priešingai nei pagal šiuo metu taikomus su registravimu nacionaliniuose patentų biuruose susijusius nacionalinius reikalavimus), būtų lengviau gauti su patentais susijusios teisinės informacijos, todėl gerokai padidėtų teisinis tikrumas. Visų pirma derybų dėl licencijavimo susitarimų srityje, o ypač standartų srityje patentų nuosavybės ir teisinio statuso peržiūra yra būtina – taip sudaromos sąlygos patentų portfelius valdyti daug geriau.

5.2.2.2. Vertimo reikalavimai

Nesant bendros patento teisės, patiriamos didelės išlaidos, kurios yra tiesiogiai ir netiesiogiai susijusios su šiuo metu taikomais vertimo reikalavimais. Šiuo metu, kad Europos patentas įsigaliotų, daugumoje Europos patentų konvenciją pasirašiusių valstybių jį reikia patvirtinti. Nacionaliniuose teisės aktuose gali būti reikalaujama, kad patento savininkas pateiktų patento vertimą, sumokėtų skelbimo mokestį nacionaliniam patentų biurui ir laikytųsi įvairių oficialių reikalavimų (pavyzdžiui, susijusių su pateiktinų kopijų skaičiumi, nustatytų formų naudojimu, terminais). Šiame procese patiriama didelių išlaidų, kyla biurokratinių kliūčių ir tenka vykdyti sudėtingas procedūras, įskaitant šiuos dalykus:

- Techninio vertimo išlaidos. Patentų techninius tekstus turi versti atitinkamos specializacijos vertėjai. Išversti lapą kainuoja vidutiniškai 85 EUR, o patento dokumentas paprastai yra maždaug 20 lapų (tam tikrais atvejais gali siekti ir 200 lapų).
- Profesionalių atstovų atlygis. Vietos profesionalūs atstovai dažnai tarpininkauja tarp patento savininko ir nacionalinių patentų biurų, kuriems reikia pateikti vertimus. Jie gali pasiūlyti pasirūpinti vertimu ar patikrinti išorės vertėjų atliktus vertimus arba užtikrinti, kad būtų laikomasi nacionaliniuose teisės aktuose nustatytų oficialių reikalavimų. Kad būtų patvirtintas vienas patentas, už tokias paslaugas patento savininkas turi mokėti maždaug 150–600 EUR, priklausomai nuo valstybės narės.

³⁸ Galima atkreipti dėmesį į tai, kad kai kurios valstybės narės patentų savininkams ir toliau taiko tiesioginius ar netiesioginius reikalavimus palaikant ryšius su nacionaliniais patentų biurais naudotis vietos profesionalaus atstovo paslaugomis, žr. <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/natlaw/en/vi/index.htm> (dėl metinių atnaujinimo mokesčių mokėjimo) ir <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/natlaw/en/iv/index.htm> (dėl vertimų pateikimo).

- Nacionaliniams patentų biurams mokami oficialūs mokesčiai už vertimų skelbimą. Paskelbti įprastinio ilgio (20 lapų) Europos patento dokumentą kainuoja nuo 25 iki 400 EUR tam tikrose valstybėse narėse.

Visos šios patvirtinimo išlaidos Europoje gali sudaryti maždaug 40 % bendrų patentavimo išlaidų. Daugeliu atveju patvirtinti Europos patentą vienoje valstybėje narėje gali atsieiti brangiau nei visi EPT sumokėti paieškos, tyrimo ir Europos patento išdavimo mokesčiai.

Nustačius kelioms valstybėms narėms bendrą teisę, galima pasiekti, kad sistemos naudotojai sutaupyti nemažai lėšų ir galėtų naudotis paprastesne sistema. Tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse taikant bendrą supaprastintą vertimo tvarką, būtų pasiekta tokių rezultatų:

- (a) būtų taikomi tik pagal Europos patentų konvenciją nustatyti vertimo reikalavimai, nepažeidžiant jokios proporcingos pereinamojo laikotarpio tvarkos, pagal kurią laikinai reikėtų pateikti papildomų vertimų, kurie neturėtų teisinės galios ir būtų naudojami tik informavimo tikslais;
- (b) nebūtų reikalaujama vertimą pateikti nacionaliniams patentų biurams ir nereikėtų mokėti skelbimo mokesčių;
- (c) nereikėtų mokėti už atstovavimą nacionaliniu lygmeniu.

Šiuo metu įprastinio ilgio Europos patento patvirtinimo atitinkamai trijose, šešiose ir trylikoje valstybių narių, taip pat visoje Sąjungoje išlaidos būtų tokios:

- jeigu patento savininkas apsaugos siektų tik trijose valstybėse narėse – Jungtinėje Karalystėje, Prancūzijoje ir Vokietijoje, – įsigaliojus Londono susitarimui, patvirtinimo reikalavimai jam nebūtų taikomi ir patvirtinimo išlaidų jis nepatirtų;
- jeigu apsaugos būtų siekiama šešiose valstybėse narėse, patvirtinimo išlaidos gali sudaryti 3 000–4 500 EUR, priklausomai nuo pasirinktų valstybių narių ir atsižvelgiant į tai, ar atitinkamos valstybės narės įgyvendino Londono susitarimą;
- jeigu apsaugos būtų siekiama trylikoje pasirinktų valstybių narių, patvirtinimo išlaidos sudarytų daugiau kaip 12 000 EUR, o siekiant apsaugos visoje Sąjungoje, patvirtinimas kainuotų 22 000–26 000 EUR.

Tvirčiau bendradarbiaujant ir dėl to taikant supaprastintą vertimo tvarką, vieno patento vertimo išlaidos siektų maždaug 680 EUR³⁹, nepažeidžiant proporcingų papildomų reikalavimų pateikti vertimą vien informavimo tikslais, kurie gali būti laikomi reikalingi pereinamuoju laikotarpiu. Tai atitinka dabartines vidutines išradimo apibrėžties vertimo į dvi EPT darbo kalbas, kurios nėra proceso kalbos, išlaidas (Europos patentų konvencijos 14 straipsnio 6 dalis).

Taigi patvirtinti patentą tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose kainuotų tiek pat, kiek šiuo metu kainuoja užsitikrinti apsaugą valstybėse narėse, kurios yra pasirašiusios

³⁹ 4 išradimo apibrėžties lapų vertimas į 2 kalbas po 85 EUR už lapą iš viso kainuotų 680 EUR.

Londono susitarimą ir netaiko jokių vertimo reikalavimų (Jungtinėje Karalystėje, Liuksemburge, Prancūzijoje ir Vokietijoje)⁴⁰.

Papildomų patvirtinimo išlaidų atsirastų tik tokiais atvejais, jei patento savininkas patentinės apsaugos siektų ir tvirčiau nebendradarbiaujančiose valstybėse narėse. Dėl tvirtesnio bendradarbiavimo visoje Sąjungoje naudotojai sutaupytų nemažai lėšų. Kad ir kiek valstybių narių faktiškai tvirčiau bendradarbiautų, dėl supaprastintų vertimo reikalavimų sumažėjus patentavimo išlaidoms, naudos gautų visi pareiškėjai. Žinoma, kuo daugiau valstybių narių tvirčiau bendradarbiautų, tuo daugiau lėšų būtų galima tikėtis sutaupyti.

⁴⁰ Reikalaujama, kad susitariančiosios šalys, kurių oficialioji kalba yra viena iš EPT darbo kalbų ir kurios yra pasirašiusios Londono susitarimą, netaikytų jokių vertimo reikalavimų (Susitarimo 1 straipsnio 1 dalis). Europos Sąjungoje tai taikoma Jungtinei Karalystei, Liuksemburgui, Prancūzijai ir Vokietijai.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti kuriant bendrą patentinę apsaugą

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 329 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Danijos, Estijos, Jungtinės Karalystės, Lenkijos, Lietuvos, Liuksemburgo, Nyderlandų, Prancūzijos, Slovėnijos, Suomijos, Švedijos ir Vokietijos prašymus,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pritarimą⁴¹,

kadangi:

- (1) Pagal Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnio 3 dalį Sąjunga kuria vidaus rinką, siekia užtikrinti subalansuotą ekonomikos augimą pagrįstą tvarų Europos vystymąsi ir skatina mokslo ir technikos pažangą. Teisinių sąlygų sudarymas, kad įmonės galėtų pritaikyti vykdomą produktų gamybos ir platinimo veiklą tarpvalstybiniu mastu ir turėtų daugiau laisvės rinktis ir galimybių, padeda siekti šio tikslo. Viena iš teisinių priemonių, kuriomis įmonės galėtų naudotis, turėtų būti visoje Sąjungoje vienodai galiojantis bendrasis patentas.
- (2) Laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 118 straipsnio ir atsižvelgiant į vidaus rinkos kūrimą ir veikimą, be kita ko, visoje Sąjungoje turėtų būti sukurta vienoda patentinė apsauga ir nustatyta visoje Sąjungoje taikoma centralizuoto leidimų suteikimo, koordinavimo ir priežiūros tvarka.
- (3) 2000 m. liepos 5 d. Komisija priėmė Tarybos reglamento dėl Bendrijos patento pasiūlymą, kuriuo siekta sukurti bendrąjį patentą ir taip visoje Sąjungoje užtikrinti vienodą apsaugą. 2010 m. birželio 30 d. Komisija priėmė Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos patento (ES patento) vertimo tvarkos pasiūlymą, kuriame nustatyta ES patentui taikoma vertimo tvarka.
- (4) 2010 m. lapkričio 10 d. Tarybos posėdyje konstatuota, kad vienbalsio sutarimo nepasiekta, todėl siūlomo Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos patentui taikomos vertimo tvarkos toliau teikti negalima. 2010 m. gruodžio 10 d. patvirtinta, kad esama neįveikiamų sunkumų, todėl vienbalsiai priimti sprendimo neįmanoma nei tuo metu, nei artimiausioje ateityje. Siekiant galutinio susitarimo dėl bendros patentinės apsaugos Sąjungoje, reikia susitarti dėl siūlomo

⁴¹ OL C , , p. .

Tarybos reglamento dėl ES patento vertimo tvarkos, todėl nustatyta, kad taikant atitinkamas Sutarčių nuostatas tikslo Sąjungoje sukurti bendrą patentinę apsaugą per pagrįstą laikotarpį pasiekti neįmanoma.

- (5) Tokiomis aplinkybėmis dvylika valstybių narių, būtent: Danija, Estija, Jungtinė Karalystė, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Nyderlandai, Prancūzija, Slovėnija, Suomija, Švedija ir Vokietija, 2010 m. gruodžio 7, 8 ir 13 d. raštais pateikė Komisijai prašymus, kuriuose nurodė, kad nori pradėti tvirčiau bendradarbiauti tarpusavyje kuriant bendrą patentinę apsaugą, remdamosi esamais pasiūlymais, kuriems per derybas pritarė, ir kad Komisija tuo tikslu turėtų pateikti atitinkamą pasiūlymą Tarybai. Prašymai patvirtinti 2010 m. gruodžio 10 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje. Leisti tvirčiau bendradarbiauti paprašė iš viso dvylika valstybių narių.
- (6) Tvirčiau bendradarbiaujant turėtų būti nustatytas reikiamas bendros patentinės apsaugos tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse kūrimo teisinis pagrindas ir, visos Sąjungos įmonėms sudarius sąlygas tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse siekti vienodos patentinės apsaugos, joms būtų suteikta galimybė tapti konkurencingesnėmis, taip pat būtų prisidedama prie mokslo ir technikos pažangos.
- (7) Tvirčiau bendradarbiaujant turėtų būti siekiama sukurti bendrąjį patentą, kuriuo tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose būtų užtikrinama vienoda apsauga ir kuris būtų išduodamas Europos patentų tarnybos (EPT) visoms toms valstybėms narėms. Kaip būtina bendrojo patento dalis, taikoma vertimo tvarka turėtų būti paprasta ir ekonomiškai efektyvi, taip pat turėtų atitikti 2010 m. birželio 30 d. Komisijos pateiktame Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos patento vertimo tvarkos pasiūlyme⁴² nustatytą tvarką kartu su tam tikrais 2010 m. lapkričio mėn. pirmininkavusios valstybės narės pasiūlytais kompromisiniais elementais, kurie Taryboje buvo plačiai palaikomi. Taikant tokią vertimo tvarką, ir toliau būtų galima patentų paraiškas EPT teikti bet kuria Sąjungos kalba, taip pat būtų atlyginamos su paraiškų, pateiktų ne viena iš oficialiųjų EPT kalbų, vertimu susijusios išlaidos. Kaip numatyta Europos patentų konvencijoje, bendrai galiojantis patentas turėtų būti išduodamas tik viena iš oficialiųjų EPT kalbų. Jokio papildomo vertimo reikalaujama nebūtų, nepažeidžiant proporcingos pereinamojo laikotarpio tvarkos, pagal kurią laikinai reikėtų pateikti papildomų vertimų, kurie neturėtų teisinės galios ir būtų naudojami tik informavimo tikslais. Bet kuriuo atveju pereinamojo laikotarpio tvarka nustotų galioti, kai taptų įmanomas aukštos kokybės automatinis vertimas, kurio kokybė būtų objektyviai įvertinta. Kilus ginčui, patento savininkas privalėtų pateikti vertimą.
- (8) Europos Sąjungos sutarties 20 straipsnyje ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 326 ir 329 straipsniuose nustatytos sąlygos įvykdytos.
- (9) Remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 118 straipsniu, sritis, kurioje būtų tvirčiau bendradarbiaujama, bendrojo patento, kuriuo apsauga užtikrinama visoje Sąjungoje, kūrimo priemonių patvirtinimas ir visoje Sąjungoje taikomos leidimų suteikimo, koordinavimo ir priežiūros tvarkos nustatymas yra viena iš Sutartyse nustatytų sričių.

⁴²

COM(2010) 350.

- (10) 2010 m. lapkričio 10 d. Tarybos posėdyje konstatuota, o 2010 m. gruodžio 10 d. patvirtinta, kad tikslo Sąjungoje nustatyti bendrą patentinę apsaugą per pagrįstą laikotarpį visoje Sąjungoje pasiekti neįmanoma, taigi Europos Sąjungos sutarties 20 straipsnio 2 dalyje nustatyto reikalavimo, kad tvirtesnis bendradarbiavimas būtų patvirtinamas tik kai nėra kitos išeities, laikomasi.
- (11) Tvirčiau bendradarbiaujant bendros patentinės apsaugos kūrimo srityje, siekiama skatinti mokslo ir technikos pažangą ir gerinti vidaus rinkos veikimą. Sukūrus bendrą patentinę apsaugą valstybių narių grupėje, patentinė apsauga būtų pagerinta, nes būtų suteikta galimybė pigiau ir paprasčiau užsitikrinti vienodą patentinę apsaugą visų tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose. Taigi pagal Europos Sąjungos sutarties 20 straipsnio 1 dalį taip prisidedama prie Sąjungos tikslų įgyvendinimo, saugomi jos interesai ir stiprinamas jos integracijos procesas.
- (12) Bendros patentinės apsaugos kūrimas neįtrauktas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 3 straipsnio 1 dalyje pateiktą Sąjungos išimtinės kompetencijos sričių sąrašą. Europos intelektinės nuosavybės teisių nustatymo teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 118 straipsnis, įtrauktas į VII antraštinės dalies „Konkurencijos, mokesčių ir teisės aktų derinimo bendrosios taisyklės“ 3 skyrių „Teisės aktų suderinimas“, juo taip pat daroma speciali nuoroda į vidaus rinkos kūrimą ir veikimą, o tai, remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 4 straipsniu, yra viena iš Sąjungos pasidalijamosios kompetencijos sričių. Taigi bendros patentinės apsaugos kūrimas, įskaitant taikomą vertimo tvarką, yra neišimtinės Sąjungos kompetencijos sritis.
- (13) Tvirtesnis bendradarbiavimas kuriant bendrą patentinę apsaugą atitinka Sutartis ir Sąjungos teisę, taip pat nesušilpnina vidaus rinkos ar ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos. Dėl jo nesudaroma kliūčių valstybių narių prekybai, nediskriminuojama prekiaujant ir neiškraipoma konkurencija tarp valstybių narių.
- (14) Dėl tvirtesnio bendradarbiavimo kuriant bendrą patentinę apsaugą nepažeidžiamos tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių kompetencijos, teisės ir įsipareigojimai. Galimybė užsitikrinti bendrą patentinę apsaugą tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose neturi įtakos galimybei užsitikrinti patentinę apsaugą tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose ar tokios patentinės apsaugos užsitikrinimo sąlygoms. Be to, tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių įmonės turėtų turėti galimybę užsitikrinti bendrą patentinę apsaugą tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir pastarųjų valstybių narių įmonės. Tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių taikomos taisyklės, kuriomis nustatomos patentinės apsaugos užsitikrinimo jų teritorijoje sąlygos, lieka nepakeistos.
- (15) Visų pirma tvirtesnis bendradarbiavimas kuriant bendrą patentinę apsaugą atitiktų Sąjungos patentų teisę, nes tvirčiau bendradarbiaujant būtų laikomasi galiojančio *acquis*.
- (16) Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 328 straipsnį, jei laikomasi visų šiame sprendime nustatytų tvirtesnio bendradarbiavimo sąlygų, pradėti tvirčiau bendradarbiauti kuriant bendrą patentinę apsaugą bet kuriuo metu gali visos valstybės narės, kurios sutinka laikytis pagal šią sistemą jau priimtų teisės aktų.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Danijai, Estijai, Jungtinei Karalystei, Lenkijai, Lietuvai, Liuksemburgui, Nyderlandams, Prancūzijai, Slovėnijai, Suomijai, Švedijai ir Vokietijai leidžiama taikant atitinkamas Sutarčių nuostatas pradėti tvirčiau bendradarbiauti tarpusavyje kuriant bendrą patentinę apsaugą.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*